

BÖLÜM 8

KİMLİK POLİTİKALARI BAĞLAMINDA KADIN KİMLİĞİ VE FEMİNİST YAKLAŞIM

Fahriye Aytolu KARA¹

GİRİŞ

Kimlik politikaları bağlamında kadın kimliği, yalnızca biyolojik farklılıklara indirgenemeyecek kadar çok boyutlu bir olgudur. Toplumsal, kültürel ve siyasal etkileşimler içinde sürekli olarak yeniden üretilen dinamik bir kimlik biçimi olarak değerlendirilir.

Toplumsal cinsiyet, bireylerin doğuştan gelen biyolojik özelliklerinden ziyade, toplumun onlara atfettiği roller, normlar ve kimlikler aracılığıyla şekillenen bir kavramdır.

Bu doğrultuda kadın kimliği, yalnızca bireysel deneyimlerin değil, aynı zamanda kolektif tarihsel süreçlerin de ürünü olarak değerlendirilmelidir. Judith Butler'ın toplumsal cinsiyetin performatifliği yaklaşımı, kadın kimliğinin sabit ve değişmez bir özden ibaret olmadığını; aksine toplumsal pratikler ve söylemler aracılığıyla sürekli olarak yeniden üretildiğini göstermektedir. Dolayısıyla kadın kimliğinin analizi, bireysel bir kimlik çalışmasının ötesinde, kadınların politik ve toplumsal alandaki hakları ve temsilleri açısından da belirleyici bir önem taşımaktadır.

Feminist kuram, kadın kimliğini marjinalleşmiş bir özne konumundan çıkararak, kolektif taleplerin ve toplumsal mücadelelerin merkezine taşımıştır. Bu çerçevede, Kimberlé Crenshaw tarafından geliştirilen kesişimsellik (intersectionality) perspektifi, kadın kimliğinin ırk, sınıf, etnisite, göçmenlik, din, engellilik ve cinsel yönelim gibi farklı toplumsal aidiyetlerle kesişerek biçimlendiğini ortaya koyar. Bu yaklaşım, kadınların deneyimlerinin çeşitliliğini görünür kılar ve feminist hareketlerin yalnızca tek bir kimlik kategorisi üzerinden yürütülmesinin yetersizliğini ortaya koyar.

¹ Çukurova Üniversitesi, İletişim Bilimleri Bölümü, Doktora Öğrencisi, aytolukara@gmail.com, ORCID iD: 0009-0009-9619-52120-0001

KAYNAKLAR

- Aktaş, G. (2013). Feminist söylemler bağlamında kadın kimliği: Erkek egemen bir toplumda kadın olmak. *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 30 (1). S.30-60
- Amartya S. (2006). *Identity and violence: The illusion of destiny*. London: Penguin
- Butler, J. (2014). *Cinsiyet belası*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Çakır, S. (1996). *Kadın hareketi*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Demir, Z. (1997). *Modern ve postmodern feminizm*. İstanbul: İz Yayınları.
- Eroğlu, Ö. & İşler, R. (2006). *Feminist iktisat: İktisat düşüncesine farklı bir bakış*. Ankara: Asil Yayınları.
- Emen M. (2013). *Kimlik kavramı üzerine*. Yüksek lisans tezi, Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır
- Fiske, J. (1996). *İletişim çalışmalarına giriş*. çev. Süleyman İrice, Ankara: Ar Yayınları
- Hall, S. (2002). The spectacle of the others. (Ed. by S. Hall), *Representation-cultural representations and signifying practies*. USA: Sage Publications, 225-290.
- Gines, K. T. (2014). Race women, race men and early expressions of proto-intersectionality, 1830s-1930s. N. Goswami vd. (Ed.), *Why race and gender still matter, an intersectional approach* içinde (s.13-26). London: Routledge.
- Parekh, B. (2014). Kimliğin mantığı, Ed: Fırat Mollaer, *Kimlik politikaları*, Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- Saraç, S. (2013). *Toplumsal cinsiyet ve yansımaları*, Lerzan Gültekin, Gül Güneş Ceylan Ertung, Aslı Şimşek (Der.), Ankara: Atılım Üniversitesi Yayınları, 27-32.
- Sevim, A. (2005). *Feminizm*. İstanbul: İnsan Yayınları.
- Şişman, N. (2006). *Emanet'ten "Mülk": Kadın bedeninin yeniden inşası*, İstanbul: İz Yayınları.
- Thomson, B. V. (2008), "Kadın emeğinin geleceği ve kadına yönelik şiddet", son sömürge: Kadınlar, çev. Yıldız T. Türkan, İstanbul: İletişim Yayınları.
- İmançer, D. & İmançer, A. (2002), Televizyon reklamlarında kadın sunumuna özgü klişeler, *Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 15, 1-21.
- Kandıyoti, D. A. (2015). Emancipated but unliberated? Reflections on the Turkish case. *Feminist Studies*, 13(2), 317-338.
- Kineşçi, E. (2018). Queer kurama katkıları bağlamında Judith Butler Düşüncesi. *ETHOS: Felsefe ve Toplumsal Bilimlerde Diyaloglar* 3(8), 11(1), 27
- Sofuoğlu Kılıç, N. (2010). Butler'ı Schutz ile okumak: Toplumsal cinsiyet kavramı ve cinsiyet ayırıcılığının bazı göstergeleri üzerine bir değerlendirme. *Toplum Bilimleri Dergisi*, 4(8), 83-93.
- Mollaer F. (2014). Kimlik Politikaları Özdeşlik, Tanınma ve Farklılık. Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- Weir, A. (2014). Taylor ve Foucault arasında modern kimlikler, Ed: Fırat Mollaer, *Kimlik politikaları*, Ankara: Doğu Batı Yayınları.